

רבי נחמן השבת

שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען ...

(במדבר י"ב)

פרוש: שבאו ישראל לפני משה

ואמרו: נשלחה אנשים לפנינו, כמו שפירש רש"י שם. ועל ידי שרצו לשלח שלוחים לתור את הארץ, על ידי זה פגמו בארץ ישראל, כי עיקר הפגם היה על ידי השלוחים שהם המרגלים, כי השליח הוא בחינת טבע שהיא בחינת מלאך, כי ארץ ישראל למעלה

מהטבע לגמרי, כי שם השגחתו יתברך תמיד, כמו שכתוב: "תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו'". וכשרצו לשלח מרגלים, פגמו בהשגחה ורצו להתנהג בדרך הטבע, לשלח מרגלים לראות אם יוכלו לכבוש על פי דרך הטבע, ולא האמינו שעל ידי השגחתו יתברך שנמשכת ביותר בארץ ישראל יוכלו לעלות אפילו לשמים.

ומחמת שפגמו בהשגחה, על כן היה עיקר הפגם על ידי השלוחים דייקא, שהם המרגלים, כי השליח הוא בבחינת **מט"ט**, בחינת הטבע, שמשם אחיזת עץ הדעת טוב ורע, שהוא בחינת הבחירה כידוע. כי עיקר כוח הבחירה הוא על ידי הטבע. כי אם לא היה העולם מתנהג כי אם בהשגחה לבד תמיד, לא היה בחירה כלל; רק עיקר הבחירה הוא על ידי שרואין שיש דרך הטבע בעולם, וצריכין להיות ציר נאמן לשולחיו להחזיר השליחות למרא קמא שיהיה נכלל השליח בהמשלח, שזהו בחינת כלליות הטבע בהשגחה, אחר-הבריאה בקדם-הבריאה, שזהו עיקר התכלית. והמרגלים פגמו בהשליחות ולא היו צירים נאמנים לשולחם והוציאו דיבת הארץ רעה ואמרו שקר על ארץ ישראל ושקר הוא עיקר פגם ההשגחה, כי **דובר שקרים לא יכון לנגד עיניו** ... (לקוטי הלכות - הלכות שלוחין ג')

ויבא עד חברון ... (במדבר י"ג)

כשרוצים לבוא לארץ ישראל, ששם עיקר כלליות כל הקדשות,

אזי מתגברים ומשתטחים המניעות והעיכובים הנמשכים

מבגדים הצואים, שאי אפשר להכניעם כי אם בכוח

התורה והצדיקים, והעיקר בכוח קברי הצדיקים שכבר

נסתלקו ובאו למנוחתם. ועל כן, כשראה **כלב**

שמתגברים מאד עצות המרגלים שרוצים לפגום

בקדשת ארץ ישראל, הלך ונשתטח על קברי אבות.

ועל כן, גם בתחילת גאלת מצרים שהיתה בשביל

לבוא לארץ ישראל, כתב: "ויקח משה את

עצמות יוסף עמו", בחינת קבר הצדיק (לקוטי

הלכות - הלכות בציעת הפת ה', אות מ"ז לפי

אוצר היראה - ארץ ישראל, אות י"א)

ועד אנה לא יאמינו בי ... (במדבר י"ד)

וזה בחינת חטא המרגלים שנתן להם ה' יתברך

מקום לטעות על שרצו לחקר יותר מדאי, כמו שאמרו

רבותינו ז"ל, אני אמרתי להם שהיא טובה והם לא רצו

להאמין וכו', חייך שאני נתון להם מקום לטעות וכו'. כי ארץ ישראל

היא עיקר בחינת אמונה, כמו שכתוב במקום אחר והם רצו לראות בעיניהם מיד

איך באין לארץ ישראל. ולא רצו לסמך על אמונה, אף על פי שכבר ראו אותות

ומופתים נוראים ונפלאים כאלה, אף על פי כן אמרו: נשלחה אנשים לפנינו

ויחפרו לנו את הארץ וכו'. כי רצו לראות ולהבין האמת מיד, על כן נתן להם ה'

יתברך מקום לטעות, וגרמו בכייה לדורות עד היום, שמתארך הגלות על ידי זה.

ועיקר הגאולה תלויה בזה, כי כן נרדף ה' יתברך שהוא עוסק ברחמי קרב את

האדם בכמה דרכים, אך אף על פי כן הוא מניח לו מקום להסתפק קצת בשביל

נסיון ובחירה. וכשמתחזק באמונה שלמה על ידי שמסתכל על האמת על כל

החסדים שעשה ה' יתברך והאיר בו מרחוק רמזים בכמה דרכים הודיעו היכן

האמת, בוודאי יזכה לכל טוב אמתי ונצחי; אבל אם ירצה לבקש תואנות לפרש,

נתן לו ה' יתברך מקום לטעות יותר ויותר, וצריך אחר כך גיעות גדולות

ועצומות מאד ביותר קדם שיוזכה אל האמת וכלי האי ואולי. עד שיכול לפטר מן

העולם ולא יזכה אל האמת ויצטרך לסבול מה שישבול ולהתגלגל בכמה

גלגולים, עד שיבוא להתקרב אל האמת, שהיה בידו לזכות בו עתה על ידי נסיון

קל להשליך תאוות הכבוד והניחוח ולהסתכל על האמת לאמתו.

וזה שהקפיד עליהם ה' יתברך, ואמר למשה: **עד אנה ינאצני העם הזה ועד**

אנה לא יאמינו בי בכל האותות אשר עשיתי בקרבם. היינו כי הלא כבר התחלתי

להאיר להם האמת על ידי כל האותות אשר עשיתי בקרבם, ועדיין אינם

מאמינים מחמת הקשיות שלהם שרוצים להבין ולראות הכל מיד. על כן גזר

עליהם אז הגלות והחרב שנמשך עד הנה, שיצטרכו להתנסות בכל דור ודור

בעניין זה, שמי שירצה להסתכל על האמת על ידי כל מה שכבר התחיל ה' יתברך

להאיר בו, יוכל להבין היכן האמת ויתחזק באמונה על כל מה שאינו יכול להבין,

ולהפך להפך. וזוהי תלויה עיקר הגאולה, כי **עיקר הגאולה תלויה באמונה**, כמו

שכתוב: **בבואי תשורי מראש אמנה**. והבן היטב אם תרצה לחוס על חייך

הנצחיים. (לקוטי הלכות - שבועות ב', אות ט"ז)

עצות

(לקוטי עצות - אמת ואמונה, כא)

השקר מזיק לעיניים בגשמיות וברוחניות.

כשאומר שקר, מתגברים עכירת הדמים, שמשם

באה המרה שחרה והדמעות שמקלקלין עיניו, כי אי

אפשר לדבר שקר עד שיעכר את דמיו; ואמת אי

אפשר לדבר כי-אם כשמוכך מקודם את הדמים.

השקר הוא הרע, הוא הטומאה, ועל-ידי-

זה מסיר השגחת השם יתברך מעליו; אבל על-ידי

אמת, השגחת השם יתברך עליו בשלמות.

האמת הוא אחד, והשקר הוא הרבה. כי

אי אפשר לומר אמת על הדבר כי-אם אחד, דהיינו

כמו שהוא דייקא, כגון על כסף - כסף לבד, ועל

זהב - זהב לבד וכו'; אבל שקר הוא הרבה, כי יכולין

לומר שקרים בלי שיעור, כגון על כסף שהוא נחושת או

בדיל או עפרת ושאר שמות בלי שיעור. על-כן סוף כל

סוף יתגלה האמת בוודאי ויתבטל ההתנגדות, כי כל

התנגדות היא רק מחמת רבוי השקר בלי שיעור, שמשם בא

כל ההתנגדות, כי באחד אין שייך התנגדות. ועל-כן האמת שהוא אחד

בוודאי, ישר קיים לעולם, כי האמת הוא אחדותו יתברך, שכל השקרים שמהם

ההתנגדות, המה לאבדו והוא יעמד לעולם, כי אמת ה' לעולם.

כשתרצה להכלל באחד עד שיהיה נכלל אחר הבריאה בבחינת קדם

הבריאה, שיהיה כולו אחד, כולו טוב, כולו קדש, כמו שהיה קדם הבריאה

תשמר את עצמך משקר ותדבר רק אמת, ותהיה איש אמת לאמתו, ועל-ידי-זה

תהיה נכלל באחד כני"ל, כי אמת הוא אחד.

(לקוטי תפילה א - תפילה נ"א)

תפילה

ה' אלקים אמת, עזרני ברחמיך הרבים והצילני מן השקר

והיה עמי תמיד, ושמרני שלא יצא שום דבר שקר מפני לעולם, בין בשוגג בין

במזיד בין באנס בין ברצון. ותעזרני שלא אהיה נכשל בשום דבר שקר אפילו

בטעות, זכני לאמת ברחמיך הגדולים. חוס וחמלי עלי והעלני מטומאה לטהרה

מחל לקדש, קדשני בקדשתך העליונה באמת, "חלצני ה' מאדם רע מאיש

חמסים נצצרני. כל מצוותיך אמונה שקר רדפוני עזרני. ה' הצילה נפשי משפת

שקר מלשון רמיה. דרך שקר הסר ממני ותורתך חנני. לא ישב בקרב ביתי עשה

רמיה דובר שקרים לא יכון לנגד עיניי. חנני וענני ופדה נפשי האמללה מן הרע

ומן הטומאה ומן השקר, ותן לי במתנת חיים אמת וחוסד, ותשפיע עלי מאתך

קדשה וטהרה אמת וטוב. החזירני בתשובה שלמה לפניך באמת, וזכני מעתה

לצאת מהרה מרע לטוב, מטומאה לטהרה, משקר לאמת, ואזכה לעצם האמת

לאמתו.

ותמשיך השגחתך השלמה עלינו, ותשגיח עלינו בשלמות בעין החמלה והחנינה,

עד שזוכה להכלל בך באמת, ויתאחדו ויכללו אחר הבריאה בקדם הבריאה על-

ידי השגחתך השלמה, ויהיה כולו אחד כולו טוב כולו קדש כולו אמת.

לעילוי נשמת מרת : בלרה בת דיאמנטא , ת.נ.צ.ב.ה.

הנני דורש שלומו והצלחתו באהבה ואחווה ואחדות שאינה תלויה בשום דבר כלל, ומעטיר תמיד בעדו בכל לב. דרישת שלום לכבוד משפחתו העדינה ויקרה שיחיו, ואקרא לשלום לכל הנלוים אליו. להתראות. **המעתיק ישראל דב אודסר**

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

שיחות

... כל העולם עושים צחוק מזה [היינו לקום בחצות וללכת להתבודד]: "מה זה, מה יהיה לו מזה?" ברוך השם, אשרינו שאנחנו זכינו להיות בחלקו של רבינו שהוא מלמד אותנו איך להיות יהודים. אנחנו צריכים לשמח תמיד ביום ובלילה, תמיד לשמח שיש לנו רבי כזה. כן, רבינו הקדוש מלמד אותנו בלילה לקום בחצות וללכת ליער. הוא אומר: "חצות", אז צריכים לתת הכל - חצות!

וראייתי את רבי ישראל, הוא היה גיבור ולחם מלחמות קשות על חצות. רבינו הקדוש אומר: "בוה תלוי כל חיותנו!" צריכים אנחנו להרגיש כאילו חלילה רוצים לקחת לנו את כל החיים, ולעשות הכל שלא יקחו חסו-ושלום, לא לתת.

העולם הזה והעולם הבא זה שני דברים הפכיים, או זה או זה. כל מה שאומר רבינו הקדוש הוא בעולם הזה ובעולם הבא, לנצח נצחים. זה כל חיותנו! זה צריכים למסר נפשנו על זה ולא לשמע לשום קול בעולם...

ופתאום, האר"י הקדוש גילה תיקון חצות. האר"י הקדוש, 'שערי ציון'. בא רבינו ואמר שאנחנו צריכים לקיים את זה, לקום בחצות. רבינו הקדוש הוא אור של כל ישראל, כל מי שרוצה - יכול לזכות. לא מתים אם קמים בחצות לילה. רבינו הקדוש אומר: "חצות!" צריכים ללמד ולקום בחצות בלי שום תרוץ. הוא ידע שצריכים אנחנו את זה. אפילו אם לא זכיתי, אז אתחיל עכשיו, היום, מחדש. אבל לא לישן חלילה, לשכוח דבר כזה שבוה תלוי כל חיותנו!

וכל העולם רוצים לישן ולאכל, לאכל ולישן, שזהו החיים, לא יודעים יותר. אנחנו בעצמנו לא יודעים כלום, רבינו הקדוש בא ומלמד וגילה לנו 'חצות לילה'. תלוי בוה הכל, כל העולם כולו, הכל! זהו! כן.

ברוך השם שזכיתי לראות כמה מסירות נפש היה לרבי ישראל בחצות. הגוף רוצה את המטה ולישן, בא רבינו - "לא, ביער!" אנחנו חושבים שיש לנו שכל, "מה יהיה לו בחצות לילה, יהיה לו פרנסה! מה יהיה לו מזה, יהיה לו כסף?" אנשי כנסת גדולה תקנו לנו שלושה תפילות - שחרית, מנחה וערבית. בא רבינו ונתן לנו גם חצות. וחצות קשה יותר מכולם! והאר"י הקדוש גילה זה, ורבינו הקדוש אומר שצריכים לקיים את זה. חצות! 'שערי ציון'! תהלים! תהלים, תפלות, והתבודדות, לדבר עם השם יתברך כמו שאנחנו מדברים. צריכים להבין שהשם יתברך שומע כל דבור כל תפילה מאתנו, ורוצה לעזר ועוזר והכל. תפילה: זה דבר חדש של משיח, זה דבר חדש שכל העולם מצחקים מזה, "מה, לדבר עם השם יתברך?" כל העולם רחוקים מזה לגמרי!

ה'ילקוטי תפלות', ה'ילקוטי הלכות', ה'ילקוטי מוהר"ן', זה למודים של משיח. איך זוכים לקיים התורה, איך זוכים לשמור ולעשות ולקיים! משיח הוא יכניס בעולם האור של רבינו ז"ל, משיח יהיה תלמיד רבינו...

'חצות' לומר בלילה ביער שאף אחד לא ידע. שנוכה לקום בחצות ולומר תהלים ולעשות תשובה ולעבד השם. מה זה, הכל לא כלום, כל הכסף וכל האכילה לא כלום. הבל, הבל וריק.

רבינו הקדוש הוא מלמד אותנו על כל יום, כל יום וכל רגע הוא מלמד אותנו איך זוכים להיות יהודי. ורבינו הקדוש בעצמו כשבא לאומן אחרי שזכה למה שזכה, שמעו את התבודדות שלו שהוא טען עם השם יתברך, הוא בכה: "רבונו של עולם, איך זוכים להיות יהודי..." כאילו עוד לא טעם טעם יהודי. וגם היה בעולם עוד איזה אנשים שהם הלכו בדעת רבינו וזכו לקום בחצות ולעבד השם. האנשים האלו - הם, הם העולם, הם חיים חיים טובים.

צריך להתפלל לבכות לפני השם יתברך תמיד שנוכה להטהר ולשבר התאוות. זה תלוי בנו בלבנו, כמה שרוצים ומתפללים - ככה זוכים לזה.

אבל כל העולם לא כלום, עם כל התאוות עם כל הכסף לא כלום. העיקר רק לעבד השם. כל העולם מתנגדים לברסלב, אף אחד לא רצה לקחת ברסלב לחתן. מה יהיה, הבת שלו תסבול עניו? ההורים היו אומרים לבת שלהם: "מה, רק לעבד השם? אם הוא ילך ליער מאיפה יהיה לו פרנסה, מאיפה יהיה לו מה לאכל! בשביל מה הוא עובד השם יתברך, זה חיים! בלי כסף זה חיים!" "מה זה, הבת שלי תתחתן עם ברסלב!"

התשובה היא ה'ילקוטי תפלות' - זהו עקר החיים! ה'ילקוטי מוהר"ן', התורה. אבל התורה מה היא? העיקר הוא הצדיקים הדבקים בתורה, והעיקר הוא הצדיק שבכל הצדיקים, של כולם! הוא נתן לנו על-ידי רבי נתן תורה כזו... (ההמשך יבוא)

● יחיד ומיוחד, קרבנו אליך באמת, ותדחה ותעביר ותבטל השקר והרע והטומאה מן העולם, ותקיים מהרה מקרא שכתוב: **ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ**. ותטהרו ותקדשונו בכל מיני טהרות וקדושות. ותקיים בנו מקרא שכתוב: **וזרתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלולכם אטהר אתכם**. ותגלה האמת בעולם חיש קל מהרה, ותקיים בימינו "שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר". אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף. חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו. הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלקי ישעי אותך קווייתי כל היום. הורני ה' דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך. שלח אורך ואמתך המה ינחוני ביאוני אל הר קודשך ואל משכונתך. מי אל כמורך נושא עוון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא. ישוב ירחמנו יכבוש עוונותינו ותשליך במצלות ים כל חטאתם. תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. השיבנו ה' אלך ונשובה חדש ימינו כקדם", אמן ואמן.

(ספר אבי הנחל - חלק ב - מכתב כא)

מכתב

ב"ה, י"ב אייר תשי"ט, טבריא. חמדת לבי הנחמד מפו ומפנינים, שכלתה נפשו להצדיק הפותח גידי קשיות לבנו בל נתפס ברשת תאוותינו ובל נישן ימינו ושנותינו. ה' יאריך שנותיו בנעם העליון באפן שיסלק ויבטל חכמתו ושכלו נגד מתיקות אור הדעת של הצדיק החכם האמתי בחינת משיח.

אחי לבבי, אהה העולם ישנים, עד מתי נישן עוד?! הזמן הולך והומה וסוער ורץ ופורח מאד, יותר מצלו של עוף הפורח באוויר, והגוף אפשר עכשיו בא יומו, ומה נעשה ליום אחרון. אין חכמה ואין עצה כי אם לברח לצדיק האמת זקן שבזקנים, סבא דסבין, בחיר מבחירי צדיקיא, שבעצם גדלתו ונוראות כוחו יכול לתקן הכל אפילו נפשות פגומות ומקלקלות כל-כך עד שאי אפשר להם להתקן בשום פנים.

עיקר מלחמת עמלק שבכל דור ודור הוא המחלקת, שמתגבר השקר נגד האמת, ורק זאת היה בערכנו יותר מכל העוונות שבעולם, ועל זה נאמר: "צופה רשע לצדיק וכי' ה' לא יעזבונו בידו".

אין מפקר גדול מזה שאינו חושב על תכליתו ומה יהיה ממנו בעלמא דאתי - עולם ארץ לעולמי עד ולנצח נצחים; והולך אחר תאוות לבו, ומפקיר עצמו מחיים נצחיים, ורודף אחר תאוות עולם הזה שהוא כצל עובר ומלא כעס ומכאובות ויגון ואנחה.

הצדיק מסתכל בכל אחד ואחד להביאו אל התכלית הטוב ולסתם עיניו מהבלי העולם הזה!

אף-על-פי שתוכחה הוא דבר גדול, להוכיח את חברו כשרואה בו שאינו מתנהג כשורה, אף-על-פי כן לאו כל אדם ראוי להוכיח, כי על-ידי תוכחה של מי שאינו ראוי להוכיח אזי לא די שאינו מועיל בתוכחתו, אף גם הוא מבאיש ריח של הנשמות השומעות תוכחתו, כי על-ידי תוכחתו הוא מעורר הריח רע של המעשים רעים ומידות רעות של האנשים שמוכיחים. כמו כשמונה איזה דבר שיש לו ריח שאינו טוב, כל זמן שאין מזיזין אותו הדבר אין מרגישים הריח רע, אבל כשמחילין להזיז אותו הדבר אזי מעוררין הריח רע. כמו כן כשהמוכיח אינו ראוי להוכיח, על-ידי זה מזיזין ומעוררים הריח רע של המעשים רעים ומידות רעות של האנשים שהוא מוכיחם ועל-כן הוא מבאיש ריחם, ועל-ידי זה הוא מחליש הנשמות שלהם. אבל קול המוכיח הראוי הוא מחזק כוח הנשמה, כי הוא מוסיף ונותן ריח טוב בהנשמות על-ידי קול תוכחתו ונעשין גרים וזוכין לאמונה בשלמות, ועל-ידי זה נתרבה כבודו יתברך מאד, כי עיקר כבוד ה' יתברך הוא כשבני-אדם שהם מחוץ לקדשה מקרבים את עצמם לפנים מהקדשה, הן גרים שמתגירין הן בעלי תשובה שגם הם היו מבחוץ, כשמקרבים ומכניסים אותם לפנים, זהו עיקר כבוד ה' יתברך, וכדין אתעלא ואתייקר שמא דקדשא בריך הוא עילא ותתא [ואז מתעלה ומתכבד שם הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה], ועל-ידי זה ממשיכים שלום בעולם.

לפעמים כשאדם מוכיח את עצמו או את חברו ומתחיל להזכיר המעשים רעים שעשה, אזי שכח שיפול עוד יותר ויותר, כי נופל בדעתו מאד, ויש שנפלו מאד על-ידי זה, וכל זה נמשך מבחינת התוכחה שאינה כראוי שמחלשת כוח הנשמה על-ידי שמעוררין הריח רע של עוונות. כי עיקר התוכחה צריכה להיות בבחינת "מטה כלפי חסד" - לחפש למצא בעצמו וכן בחברו על כל פנים איזה נקדות ברבות, והתוכחה תהיה בדרך חסד, לחזק את עצמו ואת חברו בה' יתברך ולבטח ברחמי העצומים, איש אצלו חסד כזה שגם כל המעשים רעים יכולין להתהפך לזכיות, אפילו אם הרבה לפשוע מאד חס ושלום, **כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות וכו'.** ועיקר התוכחה תהיה באפן שיחזק את עצמו ואת חברו להתעורר לה' יתברך ולהתחיל מעתה להתקרב אליו יתברך ולא שיקלקל יותר על-ידי תוכחתו שיפול חס ושלום יותר. ולתוכחה כזאת אין זוכין כי אם על-ידי שמקשרין עצמן להצדיק שהוא בחינת משה, שעל-ידי תוכחתו מוסיף ונותן ריח טוב בהנשמות!

קבלתי בשורה טובה שבא לביתי שליח מיוחד ממך והזמין את בתי לעבודה טובה ומתאימה מאד בשבילה. רב תודות וברכות מקרב לב עמק על כל הטוב והחסד שעושה עמדי כל פעם, אי אפשר לתאר גודל שמחתנו מזה כי בכל הזמן לא היה לה שום עבודה.

קבלתי בשורה טובה שבא לביתי שליח מיוחד ממך והזמין את בתי לעבודה טובה ומתאימה מאד בשבילה. רב תודות וברכות מקרב לב עמק על כל הטוב והחסד שעושה עמדי כל פעם, אי אפשר לתאר גודל שמחתנו מזה כי בכל הזמן לא היה לה שום עבודה.

